

Likumprojekta „Grozījums Militārā dienesta likumā” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija)

I. Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība		
1.	Pamatojums	<p>Likumprojekts „Grozījums Militārā dienesta likumā” (turpmāk – likumprojekts) izstrādāts pamatojoties uz Ministru kabineta 2009. gada 19. novembra rīkojumu Nr. 797 „Par koncepciju par Civillikuma Mantojuma tiesību daļas modernizāciju” (turpmāk – koncepcija).</p>
2.	Pašreizēja situācija un problēmas	<p>Tieslietu ministrija, sagatavojot likumprojektu „Grozījumi Civillikumā”, kas paredz, ka, lai precīzāk izteiktu Civillikumā ietvertu institūtu būtību, plānots atteikties no termina „neatraidāmais mantinieks” lietošanas, t.i., vārdus „neatraidāmais mantinieks”, aizvietojot ar vārdiem „neatņemamās daļas tiesīgais”, izvērtēja normatīvos aktus, kurus varētu skart minētais grozījums. Izvērtēšanas laikā tika konstatēts, ka vairākos normatīvajos aktos ir lietota terminoloģija, kas atbilst Civillikumā Mantojuma tiesību daļā lietotajai terminoloģijai, bet citos normatīvajos aktos terminoloģija tiek lietota pretēji tās būtībai, kas noteikta Civillikumā. Proti, normatīvajos aktos tiek lietots termins „neatraidāmie mantinieki”.</p> <p>Militārā dienesta likuma pārejas noteikumu 15. punkts noteic, ka, ja atvaļinātais karavīrs gada laikā pēc atvaļināšanas no obligātā aktīvā militārā dienesta miris ievainojuma (sakropļojuma, kontūzijas) vai slimības dēļ, kuras cēlonis saistīts ar militārā dienesta izpildi (arodslimība), mirušā neatraidāmajiem mantiniekiem (Civillikuma 423. pants) izmaksā kompensāciju 50 000 latu apmērā.</p> <p>Tātad, no minētās normas izriet, ka Militārā dienesta likumā minēto kompensāciju izmaksā tikai tajā gadījumā, ja uzsākta mantojuma lieta un tajā iesniegts testaments, t.i., testamentārās mantošanas gadījumā. Tieslietu ministrija, izvērtējot minēto normu, secināja, ka kompensācijas saņemšanai nav nepieciešams apstiprināties mantojuma tiesībās un nav nepieciešams iesniegt zvērināta notāra izsniegto mantojuma apliecību vai tiesas nolēmumu, lai pieteiktos kompensācijas saņemšanai. Personai jāsniedz ziņas, kas pierāda, ka persona ir mirušā laulātais vai lejupejšais radnieks, bet, ja pēdējo nav, tuvākās pakāpes augšupējais radnieks.</p> <p>Civillikuma 423. pants noteic, ka neatraidāmie mantinieki ir laulātais un lejupešie, bet, ja pēdējo nav, tad tuvākās pakāpes augšupējie. Minētais regulējums Civillikumā ir ietverts sadaļā par testamentāro mantošanu. Tās nozīmē, ka termins „neatraidāmais mantinieks” tiks lietots tikai un vienīgi gadījumā, kad pastāv testamentārā mantošana. Koncepcijā arī ir norādīts, ka attiecībā uz neatraidāmo mantinieku un neatņemamās daļas institūtu</p>

		<p>tiesību teorijā pastāv divas izpratnes:</p> <p><i>formālā neatraidāmo mantinieku izpratne</i> – testatoram, taisot testamentu, tajā katrā ziņā jāmin par saviem vistuvākajiem mantiniekiem, vai nu atstājot tiem kādu noteiktu mantojuma daļu, vai arī atstumjot tos no mantojuma;</p> <p><i>materiālā neatraidāmo mantinieku izpratne</i> – tiek ieviests neatņemamās daļas institūts, kas nozīmē, ka neatraidāmiem mantiniekiem ir tiesības prasīt ekonomiski novērtējamu daļu no mantojamās mantas. Bet šīs personas ar to neklūst par mantiniekiem.</p> <p>Neatraidāmais mantinieks pēc likuma jēgas drīkst pretendēt nevis uz noteiktu mantojuma daļu kā tādu, bet tikai uz sev pienākošās daļas vērtību (Civillikuma 425. panta pirmā daļa).</p> <p>Tātad, ņemot vērā minēto, secināms, ka Militārā dienesta likumā minētās kompensācijas saņemšana nav pakārtota testamentārai vai likumiskai mantošanai.</p>
3.	Saistītie politikas ietekmes novērtējumi un pētījumi	<p>I.Šermukšņa, P.Bulava, J.Solovjakova, E. Virko veiktais pētījums „Identificētie problēmu jautājumi Latvijas Republikas mantojuma tiesību regulējumā”. Ar pētījumu un tajā izdarītajiem secinājumiem iespējams iepazīties Tieslietu ministrijas interneta mājas lapā: http://www.tm.gov.lv/lv/ministrija/imateriali/petijumi.html</p>
4.	Tiesiskā regulējuma mērķis un būtība	<p>Likumprojekts paredz aizstāt Militārā dienesta likuma pārejas noteikumu 15.punktā vārdus „neatraidāmajiem mantiniekiem (Civillikuma 423.pants)” ar vārdiem „laulātajam un lejupejiem, bet, ja pēdējo nav, tad tuvākās pakāpes augšupējiem”, lai tiesību normas lietotājs varētu gūt juridiski skaidru un nepārprotamu priekšstatu par attiecīgu normu, to darbību un nepieļautu normas nepareizu interpretāciju.</p>
5.	Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas	<p>Likumprojektu izstrādāja ar tieslietu ministra 2009. gada 23. decembra rīkojumu Nr. 1-1/435 izveidotā darba grupa normatīvo aktu projektu, kas saistīti ar Konceptijas par Civillikuma Mantojuma tiesību daļas modernizācijas īstenošanu, izstrādei.</p> <p>Darba grupas sastāvā tika iekļauti pārstāvji no Tieslietu ministrijas, Finanšu ministrijas, Labklājības ministrijas, Latvijas Universitātes, Latvijas Zvērinātu notāru padomes un Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes, kā arī tiesneši, zvērināti notāri un zvērināti advokāti.</p>
6.	Iemesli, kādēļ netika nodrošināta sabiedrības līdzdalība	<p>Grozījumi ir vērsti uz terminoloģijas maiņu, līdz ar to nav nepieciešams nodrošināt sabiedrības līdzdalību.</p>
7.	Cita informācija	Nav.

II. Tiesību akta projekta ietekme uz sabiedrību

TManot_170512 dienests; Likumprojekta „Grozījums Militārā dienesta likumā” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija)

1.	Sabiedrības mērķgrupa	Likumprojektā ietvertais regulējums skar to sabiedrības daļu, kas saskaņā ar Militārā dienesta likumā noteikto regulējumu varētu pieprasīt minētajā likuma pārejas noteikumu 15. pantā paredzēto kompensāciju.
2.	Citas sabiedrības grupas (bez mērķgrupas), kurās tiesiskais regulējums arī ietekmē vai varētu ietekmēt	Projekts šo jomu neskar.
3.	Tiesiskā regulējuma finansiālā ietekme	Projekts neietekmē sabiedrības izmaksas saistībā ar kompensācijas saņemšanu.
4.	Tiesiskā regulējuma nefinansiālā ietekme	Projekts paredz nodrošināt vienlīdzīgas tiesības un iespējas kompensācijas saņemšanai ne tikai testamentārās mantošanas gadījumā, bet arī gadījumos, kad pastāv likumiskā vai līgumiskā mantošana, vai arī vispār nav ierosināta mantojuma lieta.
5.	Administratīvās procedūras raksturojums	Projekts šo jomu neskar.
6.	Administratīvo izmaksu monetārs novērtējums	Projekts šo jomu neskar.
7.	Cita informācija	Nav.

III. Tiesību akta projekta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem

Projekts šo jomu neskar

IV. Tiesību akta projekta ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu

Projekts šo jomu neskar

V. Tiesību akta projekta atbilstība Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām

Projekts šo jomu neskar

VI. Sabiedrības līdzdalība un šīs līdzdalības rezultāti

Projekts šo jomu neskar

VII. Tiesību akta projekta izpildes nodrošināšana un tās ietekme uz institūcijām

1.	Projekta izpildē iesaistītās institūcijas	Likumprojekta izpildi atbilstoši ārējos normatīvajos aktos nostiprinātajai kompetencei nodrošinās valsts pārvaldes iestādes.
2.	Projekta izpildes ietekme uz pārvaldes funkcijām	Projekts šo jomu neskar.
3.	Projekta izpildes ietekme uz pārvaldes institucionālo struktūru. Jaunu institūciju izveide	Saistībā ar likumprojekta izpildi nav nepieciešams veidot jaunas institūcijas.

4.	Projekta izpildes ietekme uz pārvaldes institucionālo struktūru. Esošu institūciju likvidācija	Saistībā ar likumprojekta izpildi netiks likvidētas esošās institūcijas.
5.	Projekta izpildes ietekme uz pārvaldes institucionālo struktūru. Esošu institūciju reorganizācija	Saistībā ar likumprojekta izpildi nav plānota esošo institūciju reorganizācija vai apvienošana.
6.	Cita informācija	Nav.

Tieslietu ministrs

G. Bērziņš

17.05.2012 9:27

898

Paipala

67036934, olga.paipala@tm.gov.lv